

Motion till riksdagen 2025/26:498

av **Ulrika Westerlund m.fl. (MP)**

Bättre villkor för ställföreträdare och de som behöver företrädas

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt ställföreträdarregister och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att efter sedvanlig hantering gå vidare med andra förslag från Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36) samt överväga om ytterligare åtgärder behövs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Enligt uppgifter från Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare (RFS) finns i Sverige i nuläget cirka 128 000 ställföreträdarskap. Trenden är också ökande; fler behöver ställföreträdare nu än tidigare. Ställföreträdare kan vara gode män eller förvaltare. I nuläget har inte alla som behöver en ställföreträdare möjlighet att få en på grund av brist på människor som är villiga att åta sig uppdraget. En anledning till detta kan vara det administrativa krånglet och bristen på fungerande strukturer kring uppdraget.

RFS, som företräder just ställföreträdare, och organisationer som företräder dem som behöver ställföreträdare, som till exempel JAG – Jämlikhet Assistans Gemenskap, har länge förespråkat flera åtgärder för att förbättra inom området. Bland annat har man lyft vikten av ett nationellt ställföreträdarregister. I en debattartikel från våren 2025 skriver RFS tillsammans med andra organisationer bland annat:

Ett nationellt ställföreträdarregister innebär att det kan bli enklare för och smidigare för ställföreträdare att visa sin behörighet och för banker, myndigheter och för andra aktörer att kontrollera en ställföreträdares behörighet. Det måste bli enklare för alla att ha respektive vara ställföreträdare. Det ska inte behöva råda osäkerhet kring vem som har en ställföreträdare, vem som är ställföreträdare och vad ställföreträdaren är behörig att göra.

2021 kom utredningen *Gode män och förvaltare – en översyn* (SOU 2021:36). Utredningen la fram en rad förslag som inkluderade förändringar av bland annat föräldrabalken och ärvdabalken. Idén med ett nationellt ställföreträdarregister fanns också med i utredningen. Direktivet omfattade dock inte allt som hade behövt ses över inom området, vilket också påpekades av bland andra RFS, som i sitt remissyttrande bland annat påpekade att stödet till ställföreträdare skulle behöva ses över ytterligare.

I remissyttrandet skrev RFS också att ett nationellt register skulle kunna ”möjliggöra att ställföreträdare använder digitala lösningar för sin huvudmans räkning”. Att det krävs en uppdatering av regelverket kring ställföreträdare så att det bättre anpassas till de digitala verktyg som nu ofta används för att sköta till exempel bankärenden är uppenbart.

Regeringen borde ta utredningens förslag vidare, tillsammans med de relevanta synpunkter som framkommit under remissrundan. Det är uppenbart att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa ett tryggt och hållbart system, både för ställföreträdarna och för dem som behöver dem.

Ulrika Westerlund (MP)

Camilla Hansén (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Jan Riise (MP)

Mats Berglund (MP)